

פרק ד

רעוא דרעיון

להתענג על הרצון

כאשר יבוא אחד ויודיע לך שאחד מהשבעה רועים, וניקח לדוגמא את 'משה רבינו', אוהב אותך אהבה עצומה, מדבר עליך כל הזמן, ואינו מפסיק לחשוב עליך. ולאחר שתלך ותברר את הדבר, תראה כי אכן אמת היתה בפיהו, 'משה רעיא מהימנא' - מבחר הבריאה, אדון הנביאים, אשר חציו ולמעלה אלקים וחציו ולמטה איש, יושב ומשתעשע בך, חושב עליך, ואוהב אותך בלי גבול. אין ספק שנפשך תתמלא עונג עצום, ותחוש אהבה עצומה כלפיו, תרצה להיות קרוב אליו, ולעשות ככל אשר יצוה אותך מתוך רצון עצום.

וכאשר תשמע שהוא מודיע לכולם שהוא רוצה לפגוש אותך, ונפשו יוצאת לראות אותך בעיניו הטהורות, הרי תרוץ אליו תיכף ומיד, מתוך רצון עז ואהבה עצומה.

וכאשר תגיע אליו, יאמר לך: בני יקירי, מחמד נפשי, אינך יכול לתאר עוצם אהבתי אליך, נפלאה אהבתי אליך עד מאוד, ולא את מעשיך אני אוהב, גם לא את כשרונותיך, אלא את עצם עצמיותך אני אוהב, כפי שאתה.

והנה אתה ניגש אליו בחיל ורעדה, ולוחש באזניו: האכן אמת שאתה אוהב אותי, האם אתה באמת רוצה אותי? אם כן - הואיל נא להמשיך עבורי את חכמת התורה, ולמלא את חדרי לבבי באוצר של יראת שמים, הבה לי בנים יראים ושלמים, פעל עבורי חיים ארוכים ובריאים, ועורר עבורי פרנסה טובה וכלכלה, וגם עוד כמה דירות עבור בני ובנותי, הרי אתה אוהב אותי.

הנה כל בר דעת יבין כי נעשתה כאן שטות גדול, הלא משה רעיא מהימנא, לא פחות ולא יותר, מודיע לך שהוא אוהב אותך, שהוא רוצה בך, ומה חולף באותן דקות במוחך? כל כולך עסוק למשוך שפע, הב לי בני, הב לי חיי, הב לי מזוני, שהרי אתה אוהב אותי, וכיון שכך - הענק תעניק לי, הושט לי יד לעזרה.

אך האדם החכם והנבון, יפרוץ בריקוד נלהב וישמח ויגל על עצם הדבר שזכה לגילויי חיבה ואהבה כאלו. קשה לתאר את התרוממות לבו, את רגשותיו הפורצות, כאשר

מבחר הבריאה - משה רבינו - אביר הרועים, בחר בו ללא שום סיבה, הלא יחפוץ לצאת לרחובה של עיר ולרקוד בכל כוחו, לפזז ולכרכר בעוז ותעצומות: "משה רבינו רוצה בי, משה רבינו אוהב אותי".

עבודתנו בעת גילוי 'עת רצון'

מה עושה האדם כאשר יודע שעכשיו ברגעים אלו מתעורר 'עת רצון' למעלה, כגון בראש השנה כאשר דלתות ארון הקודש פתוחים לפניו, בסעודת פורים כאשר שערי שמים נבקעים, בליל פסח, או בכל עת רצון אחר?

התנועה הטבעית של כל אחד הוא - לנצל הזדמנות זו, לבקש רחמים ולעורר רצון, להפציר על מחילה סליחה וכפרה, להמשיך פרנסה ולהוריד שפע, רוחני וגשמי.

היכן אנחנו? הלא 'עת רצון' היא, הלא ברגעים אלו הקדוש-ברוך-הוא רוצה אותך!!! צא בריקוד, התענג על הרגעים המתוקים האלו, אחוז בכל כוחך באור הרצון, אל תרפה, אל תתן לו להישמט מידך, פקח עיניך ותעצים את התענוג האלוקי הזה. כי לא משה רבינו, לא אברהם אבינו, לא מלאך ולא שרף, אלא הקב"ה בעצמו כביכול, מלך-מלכי-המלכים, הוא ולא אחר, אוהב אותך, משתעשע בך, ורוצה בך¹.

הגם שאסור להיות שוטה ולאבד את הזמן המסוגל שנותנים לנו, וכאשר מתגלה עת רצון, מותר וגם צריך למשוך השפעות טובות ברוחניות ובגשמיות כדי שנוכל לעבדו ית' עבודה תמה מתוך רוב כל, אבל כל זה אינה הנקודה המרכזית של אותו מועד אלא תוספת צדדית בלבד. חבל להפסיד את העיקר, את התענוג של הרצון, ולהתמקד בטפל ובתוצאה.

וגם כאשר הקב"ה מטיב לנו באותה 'עת רצון', כתבו צדיקי החסידות שיותר צריך לשמוח עם עצם הדבר שמלך מלכי המלכים חפץ בנו, אוהב אותנו, ומעניק לנו מתנה, ממה שאנו שמחים עם המתנה שהוא מעניק לנו².

א. והוא הדין בכל המועדים. חג השבועות אינו 'יום תפילה' על קנין והבנת התורה, אלא הוא זמן של יחוד ונישואין, וכן שאר זמני קודש שהקב"ה נותן לנו מתנה ומגלה אורו אלינו, הם זמנים של דביקות, ואנו צריכים להתדבק אל האור, להתקרב אל השי"ת, ולהתענג

עליו, וההשפעות נשפעות בדרך אגב כתוצאה בלבד, ואשרי המשכיל אל דבר.
ב. כדאיתא בקדושת לוי (פ"ו ויל"ג): בהשפעות השם יתברך יש בבחינת המקבלים שתי כיתות: יש כת אחד שהם משמחים עצמם בהשפע עצמו, ויש כת

בחודש אלול צריך כל אחד להתענג על הארת הרצון, כי כאשר ישים אל ליבו מי רוצה בו, הלא הקב"ה עצמו, וכי יוכל להמשיך בהנהגתו הרגילה בשעה שבכל החודש כולו מאיר אור הרצון. ומובא מהרה"ק **רבי משה מקאברין** זי"ע שאמר: "פון 'אני לדודי ודודי לי' קען מען זיך אן שיכורין" [-מהפסוק 'אני לדודי ודודי לי' אפשר להשתכר...] כי טובים דודיך מיין.

זמן התעוררות היחוד

ולפי שבימים נעלים אלו של חודש אלול מתגלה הארת הרצון שהקב"ה אוהב אותנו ואנו מתענגים על הקירוב והיחוד עמו יתברך, לכן מתגלה בחודש אלול הארת היחוד העליון, והצדיקים היו מרבים לייחד יחודים בחודש זה, ויש יחודים מיוחדים לחודש אלול

(מהליל קמו, יא) 'רוצה ה' את יראיו' שהשי"י מראה להם ליראיו הרצון וההטבה למעלה על ישראל כמו האב המראה לבנו פנים שוחקות כשנותן לו מתנה. הנה הבן חכם, הוא שמח ביותר כאשר האב חפץ ורצה בו, יותר מכל המתנה שנותן לו. וכן הקב"ה מראה לצדיקים הרצון הטוב למען (שם סא, ד) 'שמחו ויעלצו לפני אלהים' כי על זה הם מיחלים, לחסדו, לדעת כי חפץ ה' בעמו והיחוד נעשה על ידם לעולם. וזהו עיקר היחול והתקוה של הצדיקים על החסדים להעשות עת רצון והיחוד למעלה להשפיע רחמים וחסדים לעולם על ישראל אמן. עכל"ק.

ג. ראה בספה"ק **אוהב ישראל** (פרשת ראה): גם עיקר היחודים אשר צריכים לעשות לייחד ולקשר וכמבואר למעלה הזמן לזה ביותר בחודש אלול ובנודע מכהאריז"ל מכמה יחודים השייכים לחודש הזה, ועוד ישנו טעם בזה. לעשות

שניה שהם חכמים ומשכילים האמת לאשורו ושמתם שעל ידי השפע הזאת רואה איך שהשם יתברך משגיח בעינא פקוחא ומראה חיבתו, היש שמחה גדולה מזה שידע האדם שמלך אדיר גדול ונורא משגיח עליו.

וכתב בספה"ק **שפת אמת** (פר' וילך מל"ד) זול"ק: ובמדרש 'ואני תפלת', אומות העולם אוכלין ושותין כו'. פירוש, שכשיש השפעה להם כל מגמתם לקבל לגרמיהו. ובני ישראל חפצים בהרצון יותר ממה שנותן להם צורכיהם ע"י הרצון. ומשתוקקין להתדבק בזה הרצון כנ"ל. וכל הרצונות בימות החול תלוים ברצון שיש לאדם בשבת. לכן נקרא ירעוא דרעוין' שהוא הרצון שכל הרצונות באין ממנו. עכל"ק.

וכן איתא בספה"ק **תפארת שלמה** (שער המפלה, מכ"ק) זול"ק: זהו הפירוש

כדי לעורר את הרצון ואת התענוג ואת היחוד בין הקב"ה לכנסת ישראל מתוך חיבה יתירה⁷.

היום בחדש אלול שהוא עת התשובה כמו שידוע בשם האריז"ל שהחדש אלול הוא בסוד הכתוב (שעיה מג, טו) 'הנותן בים דרך', שהשני שמות ס"ג [כזה: יו"ד ה"י וא"ו ה"י, שהוא כנגד בינה] וקס"א [כזה: אל"ף ה"י יו"ד ה"י] שהם שמות התשובה והם בנימטריא כמנין 'דרך', מאירים בשם ב"ן שבעולם העשיה שמרמוזו בתיבת 'בים', ובכת זה בא אז הרהורי תשובה לכל אחד ואחד מישראל. עכל"ק.

והיינו שבחודש אלול נמשך אור הרצון והתשובה שקדמה לעולם עד למטה לתוך העולם, ומכך מתעורר כל אחד מישראל בתשובה שלימה, ולבו יבין ושכ.

ומובא בכתבים כי בפסוק זה נרמז סוד ר"ח אלול, כי 'דרך' מרמז על שני שמות התשובה שהם ס"ג וקס"א שבגימ' כמנין 'דרך' סוד דרך תשובה, 'בים' בגימ' כמנין השם ב"ן, להורות שבאלול מאירים שני שמות התשובה בהשם ב"ן שרומז על עולם העשיה הגשמי.

ואיתא בספה"ק 'מאור ושמש' (פי תל) וזה לשון קדשו: ויראה לרמוז בזה ענין גדול בעבודת ה' יתברך, כי הנה ידוע אשר בחודש אלול היא עת התעוררות תשובה לכל אדם יותר מכל השנה לשקול אורחותיו בפלס מאוני שכלו ולתקן את אשר עיות, כי בימים האלו נפתחים השערי תשובה והי"ג מכילין

כל הנ"ל בחודש הזה לאשר הוא סוף השנה. בסוד עולם. שנה. נפש. עכד"ק.

ד. ראה בספה"ק **אוהב ישראל** (פרי נניס) בשם המגיד **ממעורימש זי"ע**, וזל"ק: עוד שמעתי מאדמור"ר ד'אלול' הוא נוטריקון א' לו"ל, רצונו לומר דבחודש אלול הוא ית' מקנן שם והכנסת ישראל מתייחד בקן עם הבורא ברוך הוא וברוך שמו שהוא האל"ף אלופו של עולם.

ומובא בשער היחודים (פ"ו) בזה"ל: דע כי עיקר זה היחוד הוא כל אותן הארבעים יום שמתחילין מר"ח אלול עד יוה"כ, כי בכל אותן הארבעים תעניות שהתענה מרע"ה לקבל הלוחות השניות היה ברצון, כמו שאמרנו חכמינו ז"ל, והענין כי אז באותן הימים נפתחים הי"ג תיקוני דיקנא, ומתגלין למטה, אז נקרא 'עת רצון' בכל אותן הימים, ולכן עיקר עשות היחוד הזה הוא בימים ההם. עכד"ק.

ובתב האריז"ל (שער רוס"ק יסוד י"ו) והובא בספרי החסידות, כי בכל חודש אלול יש לכויין על הפסוק (שעיה מג, טו) 'כה אמר ה' הנותן בים דרך ובמים עזים נתיבה', כי 'דרך' רומז על בינה שהוא אור התשובה, וצריך להמשיך את אור התשובה 'בים' שרומז על העולמות התחתונים.

וראה בספה"ק מגן אברהם להמגיד מטריסק (פרי תל) וזל"ק: ובפרט

ובמיוחד נהגו לייחד יחודים העוסקים בהמשכת הרצון האלוקי הקדום שבכתר עליון¹, ששם היה הקב"ה מתענג על נשמות ישראל, וכאשר מעוררים רצון קדום זה מתחדש התענוג ונשפע רצון מחודש בכל העולמות².

וכן נהגו חסידים ואנשי מעשה לעסוק בספר **תיקוני זוהר** בחודש אלול, שיש בו שבעים תיקונים המיוסדים על תיבת 'בראשית', ובהם מעוררים את הרצון העליון שעלה

תשובה. ונקודת סגו"ל הוא חסד לאברהם, וכן חירי"ק הוא בנצח שהוא ימין פשוטה לקבל שבים, וימין במילואו יו"ד מ"ם יו"ד נו"ן גימטריא דרך עיין שם באריכות.

וזה 'כי ירבה ממך הדרך' רצה לומר הכוונה של היחוד 'דרך' לכוון כנ"ל, כי לא תוכל שאתו רצה לומר שלא תוכל לנשא את עצמך לעשות היחוד של דרך הנ"ל, כי ירחק ממך המקום אשר יבחר ה' וגו' רצה לומר שתהיה רחוק מה' יתברך על כן לא תוכל לעשות היחוד. וקאמר הפסוק אחר כך 'ונתת בכסף' רצה לומר לשון תאוה וחשקות והוא גימטריא קס"א עם הכולל, 'וצרת הכסף בידך', וצרת הוא לשון ציר"י דהיינו הוי"ה בנקודת ציר"י כנ"ל שהוא ציור העולמים שהוא נו"ן שערי תשובה הכסף כנ"ל, בידך היינו ימין במילואו שהוא גימטריא דרך כנ"ל דהיינו נצח שהוא ימין שהוא נקודת חירי"ק כנ"ל שהוא ימין, והלכת אל המקום אשר יבחר ה' אלהיך בו, ואז תוכל לעשות יחוד של דרך הנ"ל למשוך חסדים מנולים ורחמים גדולים מו"ג תיקוני דיקנא עילאה על כנסת ישראל אמן. עכד"ק.

דרחמי ומתנוצצים השמות הקדושים קס"א ס"ג העולים למנין דרך, והוא רמוז בכתוב (שעיה מג, טז) 'הנותן בים דרך' אשר צריך לכוון זה הפסוק בראש חודש אלול כנ"ל.

ה. היינו יחוד הווי"ן המובא בכתבי האריזו"ל, שממשיכין את החיבורתא והלובן העליון שהם הדרגות העליונות שבכתר אריך אנפין, והוא מהמקומות היחידים שמאיר גם הארה מעצם עתיק יומין.

ו. מרגניתא טבא מובא בספה"ק מאור ושמש (פרשת ראש וזל"ק: הנה איתא בכתבי האר"י ז"ל יחוד גדול על זה ראש חודש אלול לכוון הפסוק 'הנותן בים דרך' (שעיה מג, טז), ובקיצור לכוון קס"א וס"ג גימטריא דרך, ולכוון הוי"ה בנקודת ציר"י ונקודת סגו"ל, והם ס"ג בנקודת חירי"ק כי נקודת סגו"ל מורה על חסד ונקודת חירי"ק מורה על נצח, ועל ידי כן יכולין למשוך רחמים גדולים וחסדים מגולים מי"ג תיקוני דיקנא. והנקודת ציר"י הוא תשובה וים הוא בגימטריא חמשים דהיינו חמשים שערי בינה והוא ציר"י ויצייר שהוא ציור העולמות כולם על ידי

בתחילת הבריאה לברוא את העולם בשביל ישראל, ועל ידי לימוד זה ממשיכים את הרצון הקדום עד למטה בעולם העשיה ממש, וגורמים 'תיקון' על כל העוונות".

מסייע לתיקון הנ"ל.

וראה עוד בספה"ק סדר הזמנים (מודע אלול) וז"ל:ק: טעם מה שאנו אומרים התיקוני זוהר בחודש אלול, וגם הוא נחלק על ימים. כי כל התיקוני זוהר הוא על הפסוק 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', והפסוק הזה הוא התחלת בריאת עולם וגם התחלת התורה, והחודש אלול הוא האחרון מחדשי השנה ונעוץ סופו בתחלתו, ויכולים לתקן בו את כל השנה. לכן יש ללמוד בתיקוני זוהר בחודש הזה, שע"י הלימוד בו יכול כל האדם לעשות התיקון שלו, איש איש כפי דרגתו, הן מי אשר בינת אדם לו להבין בו, והן איש בער לא ידע רק שפתותיו דובבות במילוליו, כולם כאחד שוין לעשות התיקון הראוי לו.

ה. **ראה** ערוגת הבושם (פר ראה) וז"ל:ק: נראה בס"ד מעם למנהגן של חסידים ואנשי מעשה ללמוד ספר תיקוני זוהר בחודש אלול ובראיתא בשם האר"י הק' זי"ע, עפ"י מש"כ בהקדמת ספר כסא מלך בשם האר"י הק' ז"ל טעמא דרשב"י זלה"ה מפרש בספר התיקונים הפסוקים והתיבות והחידושים הכל במספר קטן מה שלא עשה בספר זוהר, וכי קצר ידו לבנות חידושו על יסוד מספר גדול. ותי' הוא ז"ל שכוונת רשב"י בספר התיקונים העיקר לתקן עולם העשיה, כי כל מספר קטן הוא בעשייה, והח"ת שבה כולם

ז. **ראה מטה אפרים** (סי' מקפ"א, אלף המגן ס"ק ז'): ואנשי מעשה נהגו ללמוד [או לומר] בכל יום מאותן ארבעים יום שמערב ר"ח אלול פד יוהכ"פ איזה דפיין מספה"ק תיקוני זוהר, ומתכוונים לגמור כל הספר עד יום הכפורים. ונרשם בהתיקוני זוהר לכל יום ויום. וע"י בסוף הקדמת ספר כסא מלך [הוא פי' על התיקוני זוהר מבעל מקדש מלך] ועוד בספרים שהלהיבו מאיד על הלימוד התיקוני זוהר במ' יום אלול. ואף מי שאינו מבין, מ"מ הלשון של הזוה"ק והתיקונים מסוגל מאוד לנשמה כמבואר כל זה בספה"ק באורך.

וכתב באור צדיקים למהר"ם פאפירש (סי' לט אומ י"ח) וז"ל: ומסוגלת ההצלחה בעתים הללו כי אז סוד ה' ליראיו ויזכה בדין. עוד כתב (טס ס"י לו אומ ג) ומשם הרב ז"ל [האריז"ל] אשרי מי שישלים ספר התיקונים בימים אלול.

עוד איתא בספה"ק שפתי צדיק (פר' ראה, אומ ב): מנהג ישראל להתחיל ללמוד תיקוני זוהר בערב ראש חודש אלול, שהוא בחינת זוהר שמאירה מאוד, רק שנסתר הבהירות שלה על ידי המחשוכים והמסתירים אותה בעניני עוה"ז במה שעוסקין בצרכי הגוף, ועושין להגוף עיקר, והיום צריכין להתחיל לתקן הנשמה, שתהי' מאירה מתוך כל החשכות, ולא להיות מוטred כל כך בצרכי הגוף, שנעשה הנשמה עיקר והגוף טפל לה, וכח התורה

שורש התעוררות רצון האדם בחודש אלול

איך נדע האם אנו באמת יודעים להעריך את המתנה הנפלאה הזאת, להתענג על הרצון הזה, להחשיב את הרגעים הנפלאים בהם השי"ת אוהב אותנו, רוצה אותנו.

המבחן הוא - בתוצאה, במעשים. אם מתעורר בנו שמחה עצומה ותענוג נפלא ב'עת רצון' זה, שהשי"ת חפץ בנו ואוהב אותנו, הרי ודאי יתעורר ליבנו באהבה עצומה וברצון עז כלפי השי"ת, להתכלל בהשי"ת, למסור נפשינו להשי"ת, לבטל כל רצון אחר ולקבל על עצמינו ברצון מוחלט - לעשות רק רצון השי"ת.

'רצון' זה מתבטא במעשים. כי מי שהוא רק 'יהודי בלב' סימן שגם לב אין לו, יש לו חוסר רצון, הרצון מנותק מהמעשה. שהרי 'רצון' הוא מלשון 'רץ'^ט, כשיש רצון

כל מה שעבר עליו על ידי תשובה ועל ידי זה יברר אותו ה' יתברך שיהיו חטאיכם כשנים הללו שסדורות ובאות מששת ימי בראשית ואז כשלג ליבינו כו', ולכן נוהגין ישראל ללמוד בספר התיקונים בחודש אלול ועשרת ימי תשובה שאלו הארבעים יום הם ימי רצון שאז ניתן הלוחות שניות למשה רבינו ע"ה עם כל הדברי תורה כדי לתקן הרוב בעם.

ז. ראה בספה"ק שם משמואל (פר' ורא, מע"ה) וזל"ק: לשון 'רץ' יש לפרש מלשון 'רצון', וכבמדרש (צ"ר ג, 6) 'והחיות רצוא ושוב כמראה הבוק' א"ר אייבו רצות אין כתיב כאן אלא רצוא, רצין לעשות שליחותן, ופירשו בו שהוא מלשון רצון וריצוי שהם ששים וממחים לעשות רצון קונם. ובנזר הקודש, שהפשט והדרש עולים בקנה אחד כי מתוך שהם רוצים לעשות שליחותן בשמחה ואהבה הם ג"כ רצין מהרה למהר שליחותן, עכ"ד.

במספר קטן לכן כדי לתקן עולם העשייה בנה יסודותיו על מספר קטן בכוונה מיוחדת לזה עכ"ל. ועיין בספר כסא מלך, דלכן קרא שם הספר 'תיקונים' [נהגם שכל ד"ת מתקנת השכינה, הנה עיקר התיקון הוא בעולם העשייה שבה מדור הקליפות], ואנן נמי נימא בס"ד כיון דחודש אלול הוא מכוון לעשייה כראיתא בספר יצירה כנ"ל, ע"כ בכוונה מיוחד קבעו חסידים ואנשי מעשה לימודם בספר התיקונים בחודש הזה.

וכתב בספה"ק פרי צדיק (פר' שופטים, אות ט): וזה שיסד רבי שמעון בר יוחאי ע"ה בתיקונים שבעים פנים במלת 'בראשית' דפתח אינן שבעין אנפין לאורייתא וכו' וקרא אותם תיקוני הזוהר כו'. אבל למה פירש רק שבעים פנים שבמלת 'בראשית' בלבד, ולמה קראם 'תיקונים'. אך רבי שמעון בר יוחאי גילה ופתח השבעים פנים שבמלת בראשית שעל ידי זה יהיה ביכולת האדם לתקן

אמיתי מתעוררת השתוקקות גדולה שבאה במרוצה לידי מעשה, ואם אין כאן מעשה - סימן הוא שגם רצון אין כאן.

זהו הנקודה היסודית של 'חודש אלול', כי בחודש זה מחדש כביכול השי"ת את רצונו לברוא את העולם, בשביל ישראל, כלומר, הקב"ה רוצה אותנו! הוא מתרצה בנו! ורוצה לברוא את העולם בשבילנו! עצם דבר זה צריך לעורר בנו רצון עז להתקרב להשי"ת, לרצות את השי"ת, להתבטל אליו, להתכלל בו, לשוב אליו ולשפר מעשינו.

תשובה מתוך ידידות

כשם שהקב"ה מתרצה בנו ומראה לנו אותות אהבה וידידות בבחינת 'דודי לי', כך צריך להיות גם כן 'אני לדודי' מתוך אהבה וידידות.

התשובה בחודש אלול היא גם כן ברוח זה. אין כאן כוונה לטהר עצמינו מכל פשעינו לקראת יום הדין, כדי שבית דין של מעלה לא יהא בידם שום עילה ואמתלא לחרוץ את גזר דיננו נגד רצונינו, כי תשובה כזו, הגם שהיא שלימה בכל פרטיה ותנאיה: וידוי, חרטה על העבר וקבלה לעתיד, ואין כאן עוד עוון ופשע, אך לא זו התשובה של חודש אלול, כי אכן פשע ועוון אין כאן, אך גם ידידות לא מצינו כאן. התשובה בחודש אלול צריכה להיות מתוך רצון להתקרב אליו, לשוב לפניו ית', להיות יותר דבוק אליו.

לידי גמר מעשה, כדאמרם ז"ל (ש"ש"י ה, ג) פתחו לי פתח כחודו של מחט וכו', בפרט עפ"י מה שפירשנו דהקב"ה ברא תחילה עולם המחשבה כדי שממנו נקח דאם הרצון בשלימות אפשר אח"כ להוציא המחשבה מכח אל הפועל, ומזה שלא אתעבד מחשבתו כראוי, ראיה שלא היה לו רצון גמור בלבב שלם, וכל מה שהיו לו מחשבות נכונות, הכל הוא התעוררות מלעילא להקיץ נרדמים, וא"כ עדיין אין לו שום יתרון. אבל בחמת הא גופא היא העבודות, שיבין זה בהבנה שלימה ויכיר בהכרה גמורה דלולי עזרתו של השי"ת לא היה לו אפילו רצון כלל.

י. וכמו שכתב בספ"ק ערוגות הכושם (פר' אמוה) וז"ל: דהנה הבורא כל עולמים ית"ש ברא את האדם ושלחו לעוה"ז לקיים מצוותיו ית"ש, והנה אילמלא הקב"ה עזרו לא יכול לו (קיושין ל:), וא"כ עדיין לא עשה כלום. וכבר אמרו המפורשים דמכל מקום עכ"פ הרצון בעשיית מצותיו הוא שיהיה עבודתו של האדם עצמו, והיינו 'בראשית ברא אלקים' (בראשית ב, א), בשביל הראשית דייקא, דקאי על המחשבה והרצון. מיהא אם האדם עושה חשבון הנפש בצדק לבבו יבין דבאמת אפילו הרצון אינו בשלימות, דאילמלי היה הרצון בשלימות היה בא

חז"ל אומרים מהו תשובה? 'אם היה רגיל ללמוד משנה אחת ילמוד שתי משניות, אם היה רגיל ללמוד דף אחד ילמוד שני דפים' (ויק"ר כה, א).

לכאורה יש להבין מה זה קשור לתשובה? הרי בתשובה צריכים לבכות להתוודות ולהתחרט, ומה התועלת כשלומד הרבה דפים?

אך חז"ל אומרים לנו כי זו היא צורת התשובה. 'תשובה' - פירושה לשוב להשי"ת לאחר שהתרחקנו מאיתנו, לחפש איך אפשר להתקרב יותר אל השי"ת, לעשות קצת יותר בשבילו, ולהרבות קצת יותר במצוות ומעשים טובים - מתוך רצון פנימי להתקרב אליו ית'.

זו היא מהות ה'תשובה' - להתחיל לחיות עם הקב"ה, לחשוב עליו, לעצור ולהתבונן 'מה ה' רוצה ממני?' איך אוכל להתקרב אליו עוד יותר? כאשר ההשראה הכללית סביב התשובה היא רצון עצום של ידידות ואהבה, לאחר שאנו יודעים כמה הקב"ה אוהב אותנו, בפרט בחודש אלול - שאז הוא חודש שלם שהקב"ה רוצה אותנו וחושב כביכול רק עלינו.

רצון למעלה מהמצב שלנו

כעת בחודש אלול, כאשר הבורא ית"ש מתעורר לאהוב אותנו ולרצות בנו ללא שום טעם וסיבה, אלא משום רצון פשוט שלמעלה מטעם ודעת, בין אם אנו ראויים או לא, מתעורר בנו גם כן - כמים הפנים לפנים - רצון עצום אל השי"ת, להתקרב אליו ולקיים מצוותיו, ורצון זה שמתעורר בנו הוא גם כן רצון פשוט - למעלה מטעם ודעת, אף שאין אנו נמצאים במצב נעלה של עבודת ה', אלא כל אחד נסחב עם אמתחת עוונותיו וירידותיו, בכל זאת - הרצון שמתגלה אצל כל אחד הוא 'למעלה מטעם ודעת', ללא הגיון, ונובע ממקום שהוא גבוה עד מאוד מהמצוות והעבירות שלנו, וכל הרגשת הירידות והכשלונות שלנו - שמנסים להרחיק אותנו מהשי"ת - אינם נוגעים שם כלל.

ונמצא א"כ כי בחודש אלול מתעורר בנו כח להכנס לרצון עצום, שהוא למעלה מהמצב האמיתי שלנו, ולהתעורר בעבודת הבורא ית' שלא לפי ערך מצבינו ומדרגתינו שאנו נמצאים בהם¹⁰.

עולות מעלה מעלה עד עת המנחה שעולה למקור הרצון, והיינו שהוא למעלה מהמעם, וכדרך שאמרו אין מעם לרצון, וא"כ אף שאין ישראל ראויין ח"ו ג"כ

יא. על פי הספה"ק שם משמואל (פר' ימרו, מע"ט 6) שכתב לענין התעוררות הרצון במנחת שבת, וזל"ק: ענין רעוא דרעוין בסעודה השלישית. הנה העליות בשבת

רצון להשפיע ורצון לקבל

ובכל זאת, רצון זה שמתגלה בחודש אלול, הן מצד 'אני לדודי' והן מצד 'דודי לי', מעורב בו גם תביעה מסויימת, וכדלהלן.

מצינו שהקב"ה ברא את העולם לצורך שני טעמים:

האחד, משום שרצה לגלות את מידת טובו וחסדו לנבראים, כי הקב"ה הוא שלמות הטוב ומדרך הטוב להטיב.

והשני, משום שרצה לגלות מידת מלכותו בעולם, ואין מלכות בלא עם².

מעילא לתתא הוא בכדי להיטיב לבריותיו, כי זה כל בחינת היחוד הלז להמשיך שפע אור וברכה לכל העולמות כאמור. והיחוד מתתא לעילא הוא בגין דישתמודעין ליה, כי זה כל תכלית הבריאה שידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו ויאמר כל אשר נשמה באפו ה' אלהי ישראל מלך וכו', ועל ידי כך יצמא נפשו ויכמה בשרו להדבק ולהתקשר במלך חי העולמים ברוך הוא וברוך שמו בקשר אמיץ וחזק בל תמוט עולם ועד. עכל"ק.

על דרך זה מבואר בספה"ק ערבי נחל (נהעלומך דרוש 3) וזל"ק: יש שני טעמים למה ברא השי"ת את עולמו, טעם א' (ע"ט) שער הסללים פ"א) כי מטבע הטוב להיטיב ולא היה לו למי להיטיב, לכן ברא כל העולמות. טעם ב', כי המדה שנקרא השי"ת מלך מחמת מדה זו ברא העולמות כי אין מלך בלא עם. עכד"ק.

הקב"ה בוחר בהם, אף שמצד הטעם אין ראוי לבחור בהם, אעפ"כ הקב"ה בוחר בהם, א"כ כמים פנים אל פנים נתעורר ג"כ אצל איש ישראל אף שאינו עתה במדרגה ההיא ועומד במדרגה היותר שפלה לומר מה בצע כי נעבוד את אלקים ח"ו וכדומה, אעפ"כ אז באה התעוררות אליו מצד מה, והכח ההוא עוזר לו בששת ימי המעשה איך שהוא שלא יפול ח"ו. עכל"ק.

יב. יעויין במאמרי ראש השנה (פנק זימנו לך כמר מלוכה) שהורחב בענין זה.

שני טעמים אלה מבוארים בספה"ק באר מים חיים (נלאש"ט, 6) וזל"ק: ושני בחינות היחודים הללו רומזים למה שמבואר בהקדמת עץ חיים בשם האר"י ז"ל, אשר בריאת העולם היה כשביל שני דברים, ושהוא בכדי להיטיב לבריותיו, ובגין דישתמודעין ליה, עיין שם. כי היחוד

והיינו שיש בו רצון אחד 'להשפיע' את טובו וחסדו, ולכן ברא נבראים שיוכל להטיב עמם. ויש בו רצון נוסף 'לקבל' כביכול את מלכותו מהנבראים, לפיכך יצר עולם נפרד שמשם תתעלה ותכונן מלכותו.

שני 'ראש השנה'

ולכן ישנם שני 'ראש השנה':

האחד, ב'ראש חודש תשרי' שאז נברא העולם 'במעשה' כפי דעת רבי אליעזר, ועל ידי זה התגלה מלכותו 'ית' בעולם, ועבודתינו להמליך עלינו את הקב"ה ולבנות את בנין המלכות.

הריון בחודש תשרי, ורק בחודש ניסן היה הלידה על ידי גילויי נפלאותיו ית' ביציאת מצרים.

וזה לשון קדשו (עבודת ישראל, פר' נניס): כי בכ"ה באלול נברא העולם, כי בתשרי נברא אדם הראשון ויצא בדימוס, ואמר לו הקב"ה הרי סימן לבניך וכו' כדאיתא במדרשים, והגם שאנו אומרים בר"ה היום הרת עולם, וכתב האר"י ז"ל כי הרת, הוא מלשון הריון. ואם כן אפשר דמשמע כי בריאת עולם היתה במחשבה נעלמת כמו העיבור בהריון אמו. מכל מקום האמת כפשוטו, כי בתשרי נברא העולם וכדברי המדרשים הנ"ל. רק שבחינת המלכות היתה בבחינת הריון ומחשבה נעלמת. ולא היתה ניכרת אדנותו ומלכותו עד שיצאו ישראל ממצרים בניסים.

עוד כתב בעבודת ישראל (פרשת הסוד) זול"ק: דבניסן ראש השנה למלכים למלכי ישראל, דבודאי הבריאה בר"ה לא היה רק כמו הריון כמו שאנו אומרים

יג. **בידוע**, נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע האם בתשרי נברא העולם או בניסן נברא העולם. ודברי שניהם צדקו יחדיו, כי בתשרי נברא העולם 'במעשה' ובניסן נברא העולם 'במחשבה', ובשפת אמת (ר"ה טו.) מציין שכך כתב האוה"ח הק' (נלאטימ א, א, אופן טו.).

מאידך מצינו דבתשרי היה בחינת עיבור העולם ובניסן בחינת הלידה. וכמו שכתבו התוס' (ר"ה טו.) וז"ל: ומה שישד ר"א הקליר בגשם דשמיני עצרת כרבי אליעזר דאמר בתשרי נברא העולם, ובשל פסח ישד כרבי יהושע, אומר ר"ת דאלו ואלו דברי אלהים חיים, ואיכא למימר דבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא עד ניסן. עכ"ל.

והמניד מקאזניין זי"ע כותב שבניסן היתה הבריאה בהריון ובמחשבה, ונתגלתה בפועל בתשרי שאז נברא העולם במעשה, אבל כלפי המלכות' שהוא גילוי אלוקותו ית' בעולם, היתה המלכות בסוד

והשני, ב'ראש חודש ניסן' שאז נברא העולם 'במחשבה' כפי דעת רבי יהושע, ועל ידי זה היה יכול לגלות מידת טובו וחסדו ית' בעולם.

עבודת 'אדר' ועבודת 'אלול'

ובעבור זה יש עבודה אחת של 'אלול הקודם לתשרי', ויש עבודה נוספת של 'אדר הקודם לניסן'.

כי כיון שבחודש אלול התעורר הרצון העליון לברוא את העולם - לצורך גילוי מלכותו ית' שיתקיים בפועל בחודש תשרי, לכן גם מצידנו, הרצון כלפי הבורא ית' בחודש אלול, מתבטא על ידי שאנו מעוררים אצלינו את הרצון, ומבררים בקרבינו כמה אנו רוצים וכמה אנו מוכנים לקבל עלינו עול מלכותו ית', כ'עבד' העובד את רבו בנאמנות מוחלטת.

וכיון שבראש השנה יש 'דין' על כל העולם, ועומק הדין הוא לברר כמה מלכות יש להקב"ה בעולם, ודרכה של מידת המלכות להשתמש בכח הדין כדי לגרום לבני אדם לקבל את עול המלכות, על כן תנועת ההתקרבות של האדם בחודש אלול אל הבוית"ש, צריכה להיות ג"כ במהלך זה, שנתבונן שהקב"ה דורש מאיתנו משהו, הקב"ה רוצה מלכות דוקא מבני ישראל, ואם לאו - אין לו מלכות.

ונמצא שתנועת הנפש של 'אלול' הוא אכן שמחה נפלאה על שהשי"ת חפץ בנו, ורצון עצום להתקרב להשי"ת, אך מתוך תביעה, שאנו יודעים שהקב"ה תובע מאיתנו משהו, והולך לבדוק אותנו האם אנו באמת ממליכים אותו עלינו ומגלים מלכותו בעולם⁷.

עד ניסן, היינו שבתשרי היתה בחינת הריון כמו שאמר (מוסף דר"ה) 'היום הרת עולם', ובניסן היתה בחינת לידה, והיינו כמו"ש כי תיכף בעת הנריאה היה רצון הבוב"ה לדור בתחתונים, וזה היה רק בחינת הריון, ובחודש ניסן בזמן הקמת המשכן נתגלה רצונו אל הפועל והוקם המשכן, וזה הוא בחינת לידה.

יד. ובה איתא בספ"ק אור המאיר (לוט לר"ה): ואני נתתי טעם לשבח למה נקרא ימי רצון, כי אין לך אחר מישראל

'היום הרת עולם', לפי שבריא את העולם לא היה אלא שיתגלה מלכותו, והתגלות המלכה לא היה רק בניסן ביציאת מצרים, וזהו 'החודש הזה לכם'.

וכתב בספ"ק ישמח ישראל (ר"מ ניסן): ובדברינו אלה נוכל לפרש דברי האר"י ז"ל (ע' פ"מ שער ר"ה פ"ד) והמה דברי התוס' (ר"ה מ. ד"ה מאן) ע"ד מחלוקת ר"א ור"י, חד אמר בניסן נברא העולם וחד אמר בתשרי נברא העולם (ר"ה י"ב), שבתשרי עלה במחשבה לבראות ולא נברא